

Sykehusklovning i et forebyggende perspektiv

2023



**SYKEHUS
KLOVNENE™**

Årsmagasinet 2023

- 3 Et etterspurt tilbud står nå i fare
- 4 Klovnestreker med mening
- 6 Når sykehus blir hverdag
- 8 Slik kan frykt forebygges
- 9 Helseklovning i et historisk perspektiv
- 12 Intervju med barne- og familieminister Toppe
- 14 Sykehusklovnene gjør en forskjell i hele landet
- 16 Sykehusklovnene trenger et stort spleiselag
- 17 Derfor støtter vi Sykehusklovnene
- 18 Fakta og statistikk
- 20 Å bruke sykehusklovner er god samfunnsøkonomi
- 22 Presse og kontaktinfo



Et etterspurt tilbud står nå i fare

Sykehusklovnene har aldri opplevd større etterspørsel. Sykehusene erfarer at utrednings- og behandlingsforløpet blir bedre for barna. Sykehusklovnene bidrar blant annet til at færre barn opplever tvang i forbindelse med prosedyrer og behandlinger, og mindre medikamentbruk. Sykehusene, legene og sykepleierne ønsker vår bistand. Pårørende forteller hvordan sykehusklovner bidrar til større livsglede og mestring i en vanskelig sykehushverdag. De beskriver også hvordan sterkere selvfølelse hjelper barna deres å hente frem friske krefter.

Derfor er det et trist paradoks at vi samtidig har mistet vesentlig deler av inntekten vår. Vi skulle så gjerne ha vært med i behandlingen av enda flere barn, over hele landet. I stedet står vi i fare for å måtte kutte i aktiviteten, gjennomføre færre besøk og ikke kunne reise til mindre sykehus som ligger lenger unna. Sykehusklovner er ikke frivillige amatører, men profesjonelle skuespillere, opplært og trent for den krevende jobben det er å møte barn og familiene deres i en sårbar livssituasjon. Det koster å ha den gode kvaliteten, og det koster å sende sykehusklovner til 19 sykehus landet rundt.

Hver eneste dag opplever vi hvor mye tilstedeværelsen vår betyr for de unge pasientene, foreldre og søsken. Det at givne forstår hvor verdifullt det er og bidrar til at vi kan fortsette å skape magiske og helsefremmende møter, er vi uendelig takknemlige for. Tusen takk!

Nå håper vi at enda flere politikere får øynene opp for effekten og ringvirkningene vi skaper. At barn får gode, trygge opplevelser på sykehus er en investering som lønner seg på både kort og lang sikt.



Nina E. Eidem

Nina Elisabeth Eidem
Daglig leder



Foto: JM Baksaas

Klovnestreker med mening

Opphold på sykehus kan være en skremmende opplevelse for både pasienter og pårørende. Med sykehusklovnene i korridorene blir oppholdet litt lettere å takle.

Sykehusklovnene møter barna på deres premisser, ser dem og gir dem et pusterom når de går gjennom noe av det vanskeligste de kanskje skal oppleve i livet. Gjennom oppmuntring, nysgjerrighet og fantasi bidrar klovnene til å skape øyeblikk av glede og veileder dem gjennom det vonde.

Studien "Bruk av sykehusklovner ved innledning til narkose", viser at sykehusklovnene reduserer stress hos barn betydelig, noe som har positive konsekvenser for både barnet og foreldrene.

– Sykehusklovnene spiller en avgjørende rolle for å hjelpe barn gjennom smertefulle prosedyrer. Pasientene som blir distraheret fra smerten, føler seg tryggere og mer avslappet. Fordi klovnene ivaretar barnets uro og stress, kan helsepersonell fokusere helt og holdent på prosedyren. Dermed bidrar sykehusklovnene også med å forenkle hverdagen til leger og sykepleiere, sier Tove Rambøl, fagutviklingssykepleier ved Kirurgisk dagbehandling for barn på Rikshospitalet.

Gir barna en sterkere stemme i helsevesenet

Ansgar Berg er klinikkssjef på barne- og ungdomsklinikken ved Sykehuset Telemark, og jobber med en barnesentrert tilnærming som hensyntar barnas behov for trygghet og mestring. Målet er å hjelpe barna med å mestre situasjonene de står overfor uten å tvinge dem til å gjøre ting de ikke ønsker.

– Sykehusklovnene har en unik evne til å se hva hvert enkelt barn trenger i øyeblikket, noe som bidrar til økt pasientsikkerhet og bedre arbeidsmiljø. De er til stor hjelp når helsepersonell må håndtere flere av barnas behov samtidig, og særlig i situasjoner der de må gjennomføre en ubehagelig prosedyre, sier Berg.

Tove Rambøl mener det trengs en kulturendring på sykehusene slik at alle barn blir møtt på en god måte og lærer ulike metoder for mestring. Berg er enig i at mestringshjelp kan ha stor verdi for ressursbruken på sykehusene.

“Sykehusklovnene har en unik evne til å se hva hvert enkelt barn trenger i øyeblikket, noe som bidrar til økt pasientsikkerhet og bedre arbeidsmiljø”

Ansgar Berg, Klinikkssjef



Foto: Marlen L. Hagen

Sykehusklovnene spiller en avgjørende rolle for å hjelpe barn gjennom smertefulle prosedyrer, mener fagutviklingsykepleier Tove Rambøl. Men prosedyrer foregår også på natten, derfor ville hun helst hatt tilgang på sykehusklovner døgnet rundt.

Dersom barna blir skikkelig forberedt på prosedyren på forhånd og får hjelp til å mestre situasjonen underveis kan narkose være overflødig. Ved å ta hensyn til barnets behov gjennom støttepersonell som sykehusklovner, kan sykehusene bruke ressursene sine mer effektivt, sier Berg.

“Lek er spesielt viktig for alvorlig syke barn, og selv små møter kan gi verdifulle opplevelse”.

Elisabeth Selvaag, Den norske legeforening

Positive opplevelser har stor og langsiktig verdi

– Sykehusklovnene gir barna en pause fra sykehusrutinene, skaper gode øyeblikk og bidrar til å forebygge og redusere tvangsbruk, sier Elisabeth Selvaag, tidligere leder for Barn- og ungdomsklinikken på St. Olavs Hospital og rådgiver i Den norske legeforening. Hun er også styremedlem i Sykehusklovnene.

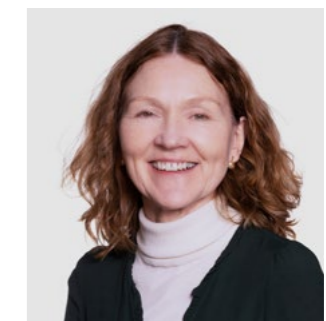
– Lek er spesielt viktig for alvorlig syke barn, og selv små møter kan gi verdifulle opplevelser, sier hun.

Utdannelsesnivået og profesjonaliteten gir sykehusklovnene legitimitet og anerkjennelse. Selvaag mener sykehusklovnene er en viktig og verdifull ressurs for barnas trivsel og velvære på sykehuset.

– Helsetjenesten skal prioritere sine aktiviteter ut i fra alvorlighetsgraden på sykdom, nytte av behandling/aktivitet og ressursbruk. Her kommer sykehusklovnene svært godt ut. Det er viktig å anerkjenne verdien av positive opplevelser for barn på sykehus, mener Selvaag.



Ansgar Berg



Elisabeth Selvaag

Når sykehus blir hverdag

Julie er åtte år, og har tilbrakt mye tid på sykehus. Faktisk har hun vært mer sammen med helsepersonell på Ahus, enn på skolen med vennene sine.

Mor og far forteller at Julie har brukt mye krefter på å grue seg til ting hun skulle gjennom på sykehuset. De berømmer helsepersonell og sykehuset som hele veien har forklart hva som skulle skje, hvordan og hvorfor. De har lagd planer for at Julie skulle oppleve å bli tatt på alvor og at hun skulle kjenne

på forutsigbarhet, kontroll og mestring. Det ble gjerne planlagt distraksjoner som Julie kunne ha fokus på når hun skulle gjøre noe hun gruet seg til. Humor fungerte ofte som en god inngang, og en måte å dempe stressnivået hos Julie og hennes nærmeste. Foreldrene snakker mye om det å ta seg tid, å skape tillit og trygghet for å forebygge engstelse.



Foto: Ida Christine Foss

Et blaff av en klovn i veien

Silje, moren til Julie, forteller om en gang Julie skulle på en kontroll på sykehuset som hun gruet seg veldig til. Silje og Julie står ved parkeringsautomaten. Plutselig hører hun Julie fnise. Hun snur seg og ser to klovner som går forbi - trallende, hånd i hånd.

De ser så lette ut i det kalde vinterværet. Det er som om de kommer fra en annen verden. En verden med klare og sterke farger, og en helt annerledes gange og rytme.

Klovnene som møter barna på Ahus, kommer uventet. Plutselig står de i døråpningen. På Ahus skifter skuespillerne i kjelleren til en barnehage som ligger ved siden av sykehuset. På den korte veien fra barnehagen til sykehuset har klovnene allerede rukket å lyse opp hverdagen til flere bekymrede barn og foreldre. Som Julie og moren hennes denne dagen.

“ Sykehusklovnene har bidratt med en pause fra alvoret, ved tilstedeværelsen i gangene, på venteværelset og på sykehuskolen”

Silje, mor til Julie

En dose latter kan være god medisin

Silje forteller om dager da det har vært tungt å være på sykehuset. Dager da ingenting egentlig er noe fint. Da har det vært godt å få hvile øyene på en klovn som kommer plystrende gjennom gangen, eller som på visitt på sykehuskolen med store fortrolige øyne forteller Julie at hun er allergisk mot ordet matte. «Allergisk mot matte! Særlig!», ler Julie mot moren og læreren på skolen når klovnene har forsvunnet ut av rommet. Da kjennes det kanskje ikke så skamfullt å være redd for et sprøytstikk. «Jeg er iallfall ikke redd for matte mamma, sånn som Cirka».

– Klovnene bringer med seg farger og et skrått blikk på tilværelsen. For oss har klovnene vært øyeblikk av frihet, som ikke har krevd noe av oss eller Julie. De har bidratt med en pause fra alvoret, først og fremst ved tilstedeværelsen i gangene, på venteværelset og på sykehuskolen.



Foto: Marlen L.Hagen

Slik kan frykt forebygges

Psykologspesialist Kjell Magnus Antonsen ved Avdeling for barn og unges psykiske helse på Rikshospitalet, gir oss et innblikk i hvordan barn opplever frykt knyttet til medisinske prosedyrer. Hvordan kan vi forhindre og forebygge frykt, og hva skjer inni barna når de blir redde?

Fra et evolusjonsperspektiv er det viktig å bli redd. Redsel varslar oss om fare, hjelper oss med å være mer oppmerksomme og gjør oss klare til å reagere. Når vi føler frykt, reagerer kroppen på mange forskjellige måter, ved at vi for eksempel forbereder oss på å kjempe, eller flykte. Disse reaksjonene styres av den delen av nervesystemet som vi ikke kan kontrollere selv. Når små barn blir engstelige eller redde uttrykker de ofte frykt ved å søke etter beskyttelse, trygghet og trøst fra voksne. Hvis kamp eller flukt ikke fungerer, kan kroppen gå inn i en tilstand av underaktivering og frakobling. Det er overlevelsesshjernen og emosjonshjernen som styrer disse primitive reaksjonene, og når vi er under stress, kobler hjernen vår ofte ut den delen av hjernen som tenker logisk. En modell som kan hjelpe oss med å forstå hvordan traumatiske minner påvirker oss, er toleransevindummodellen. Denne modellen danner også grunnlaget for traumeterapi.

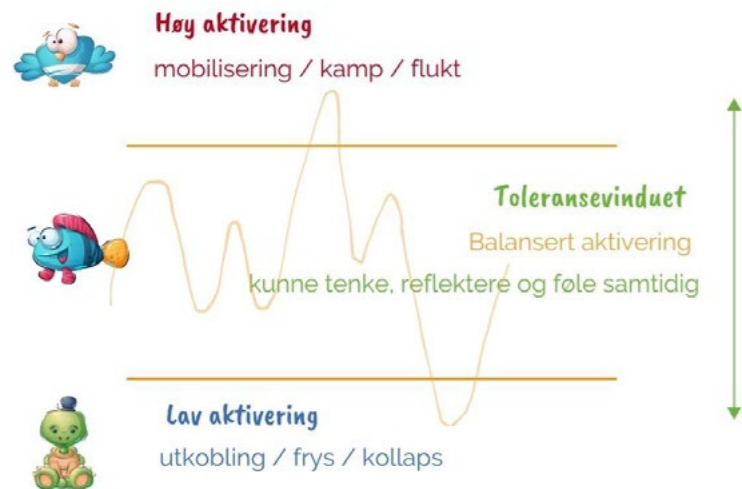
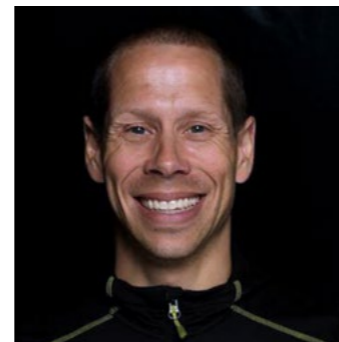
Hvordan jobber man forebyggende for å unngå at barn blir redde og engstelige på sykehus?

- Det er viktig med oversikt, forutsigbarhet og kontroll for å kjenne seg tilstrekkelig trygg. For å skape denne tryggheten må omgivelsene yte god omsorg og bygge selvfølelse, selvtillit og tillit til andre. Når barn skal på sykehuset, bør de få god og tilpasset informasjon om hva som skal skje og hvorfor. Det er også lurt å lage en plan sammen med de rundt barnet for å skape oversikt og forutsigbarhet, anerkjenne innsatsen som legges ned og bygge tillit. Andre faktorer som kan hjelpe barnet med å føle seg trygg er god kommunikasjon, å få møte behandlere/hjelpere i forkant, bli kjent med prosedyrene og rommet/avdelingen, øve/leke på gjennomføringen, bruke avlednings- eller fokuseringsmetoder og samarbeide med sykehusklovner.

Hvordan opplever du at sykehusklovnene bidrar inn i det forebyggende arbeidet?

- Målsettingen bør være at barnet sitter igjen med opplevelse av mestring og gode assosiasjoner til sykehuset og det de har opplevd. Sykehusklovnene gjør alt riktig for å få dette til. De er sentrale både i planleggingen, forberedelsene og gjennomføringen av prosedyrer, og i å skape gode opplevelser underveis. Jeg er også veldig glad for at sykehusklovnene har fått en stadig større rolle i nettopp prosedyrearbeid. Dette er til stor glede, lettelse og nytte for pårørende og ansatte, men mest av alt et uvurderlig traumeforebyggende og helsefremmende arbeid for de minste pasientene.

Kjell Magnus Antonsen, Psykologspesialist



“ Målsettingen bør være at barnet sitter igjen med opplevelse av mestring og gode assosiasjoner til sykehuset og det de har opplevd ”

Helseklovning i et historisk perspektiv

Kunst og kultur som virkemiddel for bedre helse har vært kjent siden antikken. 700 år f.Kr. bygde romerne sykehus inntil sine amfiteatre. De så at pasientene kom seg raskere ut av sengen og beveget seg mot lyden fra vinduet. Opplevelsen og latteren gjorde dem mindre anspent, og helingsprosessen gikk raskere. På 1300-tallet oppdaget kirurgen Henri De Mondeville at vitsene han fortalte pasientene sine etter operasjon hadde en positiv effekt på rehabiliteringen. Nyere forskning viser at humor og latter styrker pasientenes selvfølelse. Situasjonen de står i oppleves som mindre truende. Latter virker stressdempende, mens stress forverrer sykdom.

Klovn og helse er et gammelt tema. Blant indianerne jobbet klovn og medisinmann sammen. I europeisk kultur finner vi referanser til klovnefiguren helt tilbake til den greske antikken. Klovn vokste ut fra behovet for en figur i kulturen som ikke følger samfunnets normer, som kan gjøgle om det alvorlige og det som virker skummelt. Styrken til klovn på sykehuset er at den er en motvekt til alt det sykdommen krever av barnet og de pårørende. En sykehusklovn krever ingenting, og forventer ingenting. Den bare er.

Sykehusklovnene møter barn og unge som befinner seg i en eller annen form for unntakstilstand. I en slik tilstand trenger vi positive pusterom for å kunne fokusere på det friske og mestre utfordringene bedre. Sykehusklovnene kan ikke forandre situasjonen, men stiller seg tilgjengelig med sin lydhøre tilstedeværelse og åpenhet. De stimulerer det friske og kreative, gir utløp for energi og bidrar til mestringsopplevelser og selvregulering i krevende situasjoner.

Sykehusklovning tar med seg erfaringene vi mennesker har tilegnet oss gjennom hundrevis av år. I dag profesjonalisert gjennom utdanning og spesialisering på kommunikasjon med barn og unge i behandling, og med bred støtte og effektbevis fra internasjonal forskning. Med kontinuerlig kompetanseutvikling, kvalitetssikring og sertifisering. Men kjernen ligger der hele tiden; Latteren og lekens kraft kan mobilisere uante krefter i oss når vi trenger det som mest.



Foto: Ida Brekke



“Mamma, jeg gleder meg til neste gang vi skal på sykehus, da håper jeg klovnene er der”

Ida, fire år

Intervju med barne – og familieminister Kjersti Toppe

Kjersti Toppe har vært Barne- og familieminister siden Arbeiderpartiet og Senterpartiet vant valget i september 2021. Seksbarnsmoren og legen er på sitt 14. år som nasjonalt folkevalgt, etter 12 år på Stortinget. I 2022 tok Senterpartiet et initiativ til å sette situasjonen for alvorlig syke barn på agendaen. Sykehusklovnene har fulgt opp tematikken, og har vært så heldige å få et intervju med statsråden.

Leger og helsepersonell opplever mye som kan være svært tøft, men også veldig fint - hvordan har legeerfaringen hjulpet deg i jobben som statsråd og stortingsrepresentant?

Det er i hvert fall ikke noe ulempe å ha bakgrunn som lege. Særlig fikk jeg bruk for dette gjennom de 12 årene jeg var medlem av helsekomiteen. Da var det kjekt å ha god kunnskap til helsesektoren.

Har du noen erfaring med Sykehusklovnene fra din tid som lege?

Det er over 20 år siden jeg har jobbet og vært i praksis ute på sykehus, og det fantes nok ikke sykehusklovn den gangen. Men jeg kan fremdeles huske godt hvilken utfordring det var, og hvor viktig det var å berolige og trygge barn som hadde skadet seg og skulle behandles.

Langtidssyke barn og deres familier har behov for å bli sett, stimulert og ivaretatt. Senterpartiet satt dette på agendaen i en konferanse i fjor, hva kan gjøres for familier som kommer i en vanskelig situasjon når barna deres blir syke?

Det kan gjøres mye, for i dag er det ikke godt nok tilrettelagt for barn og deres familier. Fokuset har vært på det somatiske, og å utrede og behandle barn medisinsk. Det må bli større bevissthet og forståelse for ivaretagelse av hele familien, for eksempel at de fysiske forholdene er lagt til rette for at foreldre og søsken kan være sammen med barnet på sykehus. Særlig bør de barna som er langvarig eller kronisk syke ivaretas bedre. Hjelpemiddelet eller kronisk syke ivaretas bedre. Hjelpemiddelet kunne vært bedre koordinert slik at pårørende ikke må bruke tid på å oppdatere og koordinere ulike behandlingstilbud. Det er derfor gledelig at det nå er vedtatt at det skal være barnekoordinatorer i kommunene, selv om det vil ta noe tid før tjenesten er veletablert. Hjemmesykehus er også et viktig tilbud for å bedre

ivareta alvorlig syke barn og deres familier. Det er flott å høre at Sykehusklovnene også er på hjemmebesøk og at de ikke bare tar seg av det syke barnet, men også søsken som blir påvirket av alvorlig sykdom i familien. Det å ivareta familier og syke barn på denne måten er jo kostnadskrevenende, men kan være lønnsomt på lang sikt.

“Jeg støtter opp om sykehusklovn for barn og unge, og har veldig tru på det.”

Barne – og familieminister Kjersti Toppe



Foto Astrid Waller



Det betyr mye for Lily-Alette å møte klovnene når hun er på Ålesund sykehus, sier Lily-Alettes mamma

Privat foto

“Barns rett til medvirkning og til å bli hørt bør hensyntas bedre. Hvordan barn opplever å leve med sykdommen de har, må vi lytte mer til. Det bør være et mål at barn opplever sykdomsperioden som minst mulig traumatisk”

Alle (helsevesenet, Barneombudet og Sykehusklovnene) er opptatte av å unngå bruk av tvang i helsevesenet, og FNs barnekonvensjon er tydelig på dette punktet. Hvordan kan vi i større grad ivareta barnets rettigheter når de blir syke?

Du stiller et stort, men også viktig spørsmål. Noen få ganger kan det av medisinske grunner være nødvendig å bruke tvang, men i de fleste tilfeller bør dette unngås. Barns rett til medvirkning og til å bli hørt bør hensyntas bedre. Hvordan barn opplever av å leve med den sykdommen de har må vi lytte mer til. Det bør være et mål at barn opplever sykdomsperioden som minst mulig traumatisk.

Hva er din kjernesak, eller kanskje du har flere, som Barne- og familieminister?

Jeg har ansvaret for fire områder; barn og unges oppvekst- og levekår, familie og samliv, tro og livssyn og forbrukerpolitikk.

Det viktigste nå er å sørge for at barnevernet oppfattes som en god tjeneste som tar vare på barnet og familien, og har tillit i samfunnet.

Et annen sentral oppgave for tiden er å sikre at barn og unge ikke blir stengt ute av samfunnet grunnet fattigdom

Sykehusklovnene gjør en forskjell i hele landet

Fra Tromsø til Kristiansand, sykehusklovnene treffer mange barn og bidrar til å gjøre sykehusoppholdet deres bedre og enklere å takle.

Anerkjenner følelser og bygger mestring

Haukeland Universitetssykehus.

I dag skal seks år gamle «Anne» gå gjennom en vanskelig medisinsk prosedyre, og må derfor legges i narkose. Nå er hun ekstra engstelig, hun har vært i narkose flere ganger og vet hva som vil skje. Lilla Bolilla, en sykehusklovn, oppfatter situasjonen, speiler barnet og later som hun er nervøs. Konstantisola, en annen sykehusklovn, tar rollen som moren og prøver å roe ned både barnet og Lilla Bolilla. Rett før de skal inn på operasjonsstuen, snur seksåringen seg til Lilla Bolilla og sier rolig: "Ikke vær nervøs, Lilla. Jeg har gjort dette mange ganger før. Bare pust og hold hendene mine. Alt kommer til å gå bra!"

"Ikke vær nervøs, Lilla. Jeg har gjort dette mange ganger før. Bare pust og hold hendene mine. Alt kommer til å gå bra!" Anne, seks år

Avleder og distraherer med lek og fantasi?

Universitetssykehuset Nord-Norge.

På et rom på sykehuset ligger det en livredd gutt som gruer seg fryktelig til å ta en blodprøve. Sprøytestikk er det verste han vet! Plutselig banker det på døren, og inn kommer Falleri og Multe. Og på en eller annen måte klarer de å miste hverandre av syne inne på det lille rommet. De trekker i gardiner, leter i skap, under senger og mellom foreldre. Til slutt finner de hverandre, og barnet blir veldig glad og hopper av glede. Barnet har ikke engang lagt merke til at sprøytestikket allerede er over.

Senker stress og angst med latter

Sykehuset Levanger

Ræppe Tæppe Tipp Topp og Zapp er på lekerommet. De leter etter et barn som skal gjennom en prosedyrebe-



handling. Plutselig ser barnet klovnene, men vil ikke si hei til dem. Zapp ser at det er mange leker der, inkludert en bil som barna kan kjøre rundt i. Ræppe og Zapp tar leken i egne hender og forsøker å få plass i bilen. Først, Zapp, så Ræppe, og slik holder de på med å bytte på å prøve å komme seg inn. Da reagerer barnet, og ler og ler av de to tullete klovnene som er for store til å passe inn i bilen. Han ler hele veien inn til prosedyren.

Ufarliggjør situasjonen med barnlig nysgjerrighet

Sykehuset Østfold

Sykehusklovnene Hasse Bakke og Maxine P. besøker en liten jente som gruer seg til en prosedyre med ultralyd. Klovnene overrasker jenta på venterommet, og de tre leker og koser seg sammen. På undersøkelsesrommet blir Hasse og Maxine P. med inn, og legen inviterer dem til å se på ultralydskjermen når jenta undersøkes. Klovnene stiller mange spørsmål om hjertet og ultralyden. De lurer



fælt på hvordan hjertet hennes kan være der? Har legen tatt det ut, og satt det på skjermen? Og hvordan det kan det bevege seg inni skjermen? Jenta ler hjertelig. Legen ber klovnene om å være stille, noe som får jenta til å le enda mer. Til slutt er prosedyren ferdig, og sykehusklovnene er overrasket over hvor raskt det hadde gått. "Hva? Er du ferdig? Vi kom jo nettopp inn her. Er hjertet ditt tilbake i kroppen din nå?" Jenta ler enda mer av de morsomme klovnene som ikke skjønner noen verdens ting.

En lattermild pause fra det vonde

Ullevål Sykehus.

Sykehusklovnene Sving og Coco besøker en tenåringspasient som hadde en del smerter i kroppen. Vi får beskjed om at hen fort blir irritert, og ikke har vist interesse for andre tilbud på sykehuset de to ukene hen har vært innlagt. Klovnene var forberedt på å bli avvist, men fikk lov til å prøve å si hei. Da de kom inn i rommet, så de

et sint ansikt klistret til mobilskjermen.

Pasienten forventet at det skulle komme noen kledd i hvitt med medisiner, stikk eller noe ubehagelig, og overraskelsen var derfor stor da to veldig forsiktige klovner plutselig stakk hodet frem. Det absurde i situasjonen resulterte i umiddelbar latterkrampe for både pasienten og de pårørende. Hele rommet lo sammen en stund, mens pasienten løftet opp mobilen og tok bilde av sykehusklovnene. Ingen sa noe, og de var ikke engang sikre på hva som var så morsomt - overraskelsen, kostymene, klovnene selv - men øyeblikket gav et delt pusterom med deilig latter.

"Takk for besøket, dere er gærne,"

sa de pårørende, og gav en stor tommel opp i det sykehusklovnene gikk ut av døren.

Sykehusklovnene trenger et stort spleiselag

Sykehusklovnene har ingen fast offentlig støtte. I 2022 mistet vi grasrotmidler samtidig som Gaveforstrekningsordningen ble nedlagt. Til sammen tapte vi syv millioner kroner i inntekter. Innsamlings situasjonen er også preget av trange tider for bedrifter og folk flest, og økte priser, renteøkninger og generell inflasjon gjør innsamlingsarbeidet mer krevende.

Til tross for trange tider er det fortsatt rom for gavmildhet og vilje til å prioritere samfunnsansvar. Vi er utrolig takk-

nemlig for at faste givere fortsetter å gi, at nye givere blir med på laget, at noen testamenterer bort deler av arven, og at bedrifter velger å støtte vår sak. I 2023 intensiverer vi innsamlingsarbeidet for å kunne opprettholde tilbudet til 30.000 barn på 19 sykehus landet rundt. Vi håper at dette skal gi resultater, ellers står tilbudet i fare. Vi ser hver dag at vi trengs og vårt ønske er å øke tilbudet, ikke redusere – for alle barn på sykehus burde ha en sykehusklovn å holde i hånden.

Derfor støtter vi Sykehusklovnene

Vitaminbjørner som sprer glede

Orkla Health donerer én krone til Sykehusklovnene for hver solgte boks med Vitaminbjørner. Samarbeidet har gitt Sykehusklovnene over 7,8 millioner kroner siden 2015, og er en viktig del av Orkla Healths bærekraftsarbeid. Brand Manager Anders Brunæs forteller at selskapet ønsker å ta et sosialt ansvar og støtte organisasjoner som utgjør en positiv forskjell i samfunnet.

- For Vitaminbjørner er det spesielt meningsfylt å støtte Sykehusklovnene fordi støtten *utgjør en stor forskjell* og bidrar til å utvide tilbudet. Jeg har selv sett sykehusklovnene på nært hold og er imponert over deres evne til å forbedre medisinske behandlinger for barn. Jeg er personlig stolt over samarbeidet og motivert for å bidra til at enda flere barn og unge kan oppleve Sykehusklovnenes magiske medisin på norske sykehus, sier Brunæs.

Birgitte Karlsen, fastgiver:

- I 2014 var jeg innlagt på Rikshospitalet. I et stort allrom fikk jeg øye på sykehusklovnene, og så hvordan barna lyste opp. Jeg ble fascinert over den gode kontakten de hadde med barna og hvor mye sykehusklovnene betød for dem. De fikk noe annet å tenke på og snakke om, og sykepleierens jobb ble også lettere å gjennomføre når klovnene var på sykehuset. Jeg møtte sykehusklovnene selv i gangen, og da hilste de på meg som om jeg skulle vært en dronning selv om jeg definitivt så ut som en pasient. Til tross for at dette var et kort øyeblikk for over åtte år siden gjorde det stort inntrykk og er en god opplevelse jeg fortsatt bærer med meg.

Basar til minne om klassekamerat

7. klasseserietrinn ved Børha skole mistet i januar en god klassekamerat til kreft. En gutt de siden starten i 1. klasse har fulgt tett i sykdomsforløpet, og som de har lekt, tøyset og ledd masse sammen med i årene de hadde sammen. Sykehusklovnene var til stor glede og oppmuntring for gutten alle årene han var syk, og det hendte også at klovnene besøkte skolen. I februar arrangerte klassen basar til inntekt for Sykehusklovnene ved St. Olavs hospital. Basaren ble en stor suksess med over 72 000 innsamlede kroner.

- Mange hundre mennesker møtte opp for å støtte prosjektet. Det kjentes betydningsfullt og fint å gjøre dette til minne om Peder, sier Mildred Wiggen Gimseng, lærer ved Børha skole.



“Mange hundre mennesker møtte opp for å støtte prosjektet. Det kjentes betydningsfullt og fint å gjøre dette til minne om Peder.”

Mildred Wiggen Gimseng, lærer ved Børha skole

En stor takk til alle våre samarbeidspartnere som muliggjør våre møter

HOVEDSAMARBEIDSPARTNER

Orkla Health AS, Vitaminbjørner

ANDRE SAMARBEIDSPARTNERE

Sprell
Acos
Smarthotel
Avis
EY
Wenches Bingo
Flügger
Gullbarn
Klovneløpet
Norsk Helsennett
Rolf Ottesen AS
Thon Hotel Linne
AutoMester AS

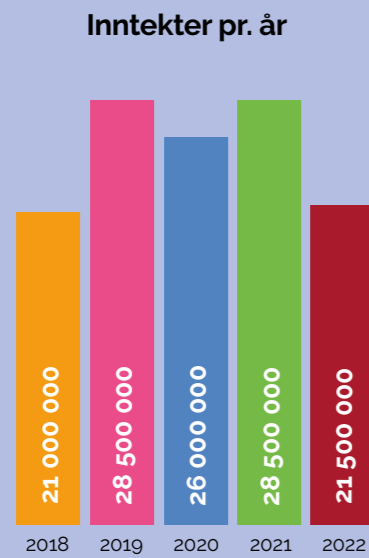


Foto Marlen L. Hagen

Brand Manager for Vitaminbjørner Anders Brunæs sammen med Konrad Rekord og Topp Fjott.

Økonomi

Inntektene i 2022 ble preget av bortfall av offentlige midler. Sykehusklovnene fikk derfor et underskudd på kr. 5,5 millioner.

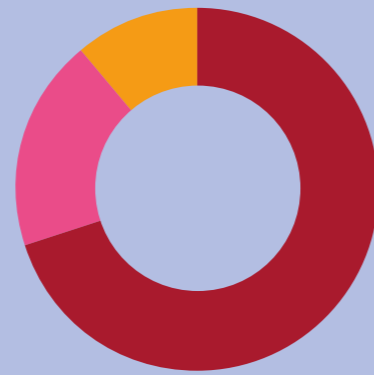


Våre inntekter kommer fra



- Sykehus **2,1 mill 10 %**
- Frivillig organisasjoner **2,7 mill 12,5 %**
- Næringsliv **5,15 mill 24 %**
- Private givere **7,2 mill 33 %**
- Søknadsmidler **0,5 mill 2 %**
- Offentlige ordninger **3,9 mill 18,8 %**

Våre utgifter fordeler seg slik



- Kostnader til hovedformål **18,8 mill 70 %**
- Innsamlingskostnader **5,1 mill 19 %**
- Administrasjonskostnader **3 mill 11 %**



2022 – fakta

I løpet av 2022 opplevde Sykehusklovnene den mest aktive perioden i vår historie.



181 hjemmebesøk hos familier med barn i et barnepalliativt forløp

Gjennom tverrfaglig samarbeid reiser Sykehusklovnenes mobile team på hjemmebesøk til barn og unge med langtidssykdommer eller palliative forløp.



31 819 pasientmøter



897 barn fikk bistand til prosedyrer



1561 klovnedager (dager med sykehusklovner på sykehus)



50 utdannede sykehusklovner rundt om i landet



Vi er på **19** sykehus over hele landet og representert i alle 4 helse-regioner.

Våre verdier





“ Sykehusklovnene gjør jobben til helsepersonell lettere ved å ta seg av uroen til barn og foreldre slik at de kan konsentrere seg om de medisinske prosedyrene. Dette reduserer antall oppgaver helsepersonell må takle samtidig, og gir en bedre arbeidshverdag.”

Tove Rambøl, fagutviklingssykepleier ved Kirurgisk dagbehandling for barn på Rikshospitalet

andre oppgaver og behandle flere pasienter.

– Sykehusklovnene gjør jobben til helsepersonell lettere ved å ta seg av uroen til barn og foreldre slik at de kan konsentrere seg om de medisinske prosedyrene. Dette reduserer antall oppgaver helsepersonell må takle samtidig, og gir en bedre arbeidshverdag, mener Tove Rambøl, fagutviklingssykepleier ved Kirurgisk dagbehandling for barn på Rikshospitalet.

Gode opplevelser skaper positive ringvirkninger for alle involverte. Flere leger og sykepleiere forteller at sykehusklovnene skaper et godt arbeidsmiljø, fører til arbeidsglede, lavere skuldre og mindre dårlig samvittighet for alt de ikke rekker over.

Positive ringvirkninger for hele familien

Barn og unge trenger å bli sett, hørt og tatt vare på av jevnaldrende og voksne rundt seg for å opprettholde en god psykisk helse. Dette gjelder også på sykehus. Kanskje gjelder det særlig på et sykehus, hvor barna opplever smerte, er redde og sårbare. At det syke barnet opplever trygghet, forutsigbarhet og støtte og mindre stress og angst, påvirker også alle rundt dem, og sykehusklovnene

kan ha like stor effekt på foreldre, søsken og besteforeldre som på pasienten. Nytteverdien blir mangedoblet.

– Vi hjelper veldig mange barn og familier til å takle opplevelsen av å være syk og være på sykehus, og hindrer at senskader følger barnet videre i livet. Forebygging av psykiske lidelser og plager er også en samfunnsinvestering. Ved å hindre vonde opplevelser og tvang som skaper traumer kan samfunnet spares for store kostnader. En positiv «bivirkning» er at helsepersonellet får gjort jobben sin fortere og bedre. Derfor er også bruk av sykehusklovnene god samfunnsøkonomi, sier daglig leder Nina E. Eidem.

Å bruke sykehusklovner er god samfunnsøkonomi

I følge FHI er psykiske plager og lidelser vanlige blant barn og unge. Engstelse, nedstemthet og uro er ofte knyttet til hendelser og erfaringer. Det er ikke uvanlig at barn som traumatiseres av opplevelser på sykehus, utvikler psykiske senskader og trenger oppfølging over tid. Dette koster, både for enkeltpersonen, familiene – og for samfunnet.

Forebygging er smartere enn reparering

Tvang er fortsatt vanlig under prosedyrer på sykehus og forekommer i opptil 70 prosent av behandlingene. Tvang kan føre til traumer som må behandles. I verste fall kan det føre til at barna faller ut av skolen, og at traumene følger dem store deler av livet. Alle sakene som må opprettes hos helsevesenet er kostbart for samfunnet, og oppfølgingen krever mye tid, ressurser og økonomiske midler. I tillegg gir ikke utredning og be-

handling nødvendigvis et varig positivt resultat. Traumer kan sitte i resten av livet.

Bedre arbeidsmiljø og lavere skuldre

Sykehusklovnene brukes stadig oftere i tverrfaglig samarbeid på avdelingene, og gir helsepersonell mer rom i arbeidshverdagen. Fordi klovnene kan dempe uro og angst hos barna går prosedyrene bedre, raskere og mer effektivt, slik at legene og sykepleierne kan frigjøre tid til

Somatiske sykehus og psykisk helsevern

- 90 000 barn og unge overnattet (i snitt 4 døgn) på somatisk sykehus i 2021.
- 350 000 barn og unge var på somatisk sykehus i 2021
- 925 000 barn og unge var til psykisk helsevern konsultasjon i 2021.

Kilde SSB

- 31 819 barn og unge møtte Sykehusklovnene i 2022



“ Forebygging av psykiske lidelser og plager er en investering. Å forhindre vonde opplevelser og tvang som skaper traumer sparer samfunnet for store kostnader.”

Nina E. Eidem, daglig leder



Synlighet i mediene

Her er et utvalg av artikler som har bidratt til å øke Sykehusklovnene sin synlighet i media i 2022



Kontaktinformasjon



Daglig leder
Nina Elisabeth Eidem
nina@sykehusklovnene.no
Tlf.: 928 21 482



Kunstnerisk leder
Kjersti Skjaker
kjersti@sykehusklovnene.no
Tlf.: 976 68 388



Leder fundraising
Marianne Grøthe Lund
mariannelund@sykehusklovnene.no
Tlf.: 414 40 846



Administrasjonskoordinator fundraising
Hanne Buller
hanne@sykehusklovnene.no
Tlf.: 478 82 577



Rådgiver sykehus, administrasjonskoordinator
Marianne Hardeng Aaberg
marianne@sykehusklovnene.no
Tlf.: 995 33 125



Styreleder
Øyvind Engh
oyvindengh@hotmail.com

Veldedighetskonsert i Haugesund

Det ble holdt en veldedighetskonsert i Haugesund for å samle inn penger til Sykehusklovnene. Artistene som optrådte var Randi Tytingvåg trio, Rags & Feathers, Helge Toft og Bobbysocks. Konferansier for kvelden var vår ambassadør Elisabeth "Bettan" Andreassen.



Tusen takk!

Din hjelp vil bidra til magisk barnelatter og bedre opplevelser for barn som kjemper sine tøffeste kamper.

**SYKEHUS
KLOVNE**

Sykehusklovnene, c/o Sentralen, PB 183 Sentrum, 0102 Oslo
Tlf.: 450 59 977 • E-post: post@sykehusklovnene.no
www.sykehusklovnene.no
Vipps 10221 • Kontonummer: 1503 03 54769



Facebook.com/sykehusklovnene
Instagram.com/sykehusklovnene
linkedin.com/company/sykehusklovnene